

EKOSYSTÉMOVÉ SLUŽBY – PROCES MAPOVANIA A HODNOTENIA EKOSYSTÉMOV A ICH SLUŽIEB V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Seminár „Ekosystémové služby – ich mapovanie a hodnotenie na Slovensku“
14. mája 2014, ŠGÚDŠ, Bratislava

Mgr. Rastislav RYBANIČ, RNDr. Jana DURKOŠOVÁ, Mgr. Adriana KUŠÍKOVÁ
Ministerstvo životného prostredia SR
SEKCIA OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY

Obsah

- Cieľ seminára a očakávania
- Úlohy EÚ Stratégie ochrany biodiverzity
- Súvisiace úlohy Aktualizovanej národnej stratégie ochrany biodiverzity do roku 2020
- Koordinácia MAES na úrovni EÚ
- Prehľad doterajších krokov MŽP SR
- Úloha MŽP SR v ďalšom procese
- Návrh postupu za MŽP SR

Cieľ seminára a očakávania

- **Cieľ:**

- Predstaviť stav prác na úrovni inštitúcií
- Prediskutovať spoločný postup prípravy hodnotenia ekosystémov a ich služieb v SR so zapojením všetkých relevantných inštitúcií, ktoré sa tejto problematike venujú
- Dohodnúť ďalšie potrebné kroky

- **Očakávania:**

- získanie aktuálneho prehľadu, výmena informácií, diskusia o spoločnom postupe

EÚ stratégia biodiverzity do r. 2020 (1/2)

- EÚ stratégia biodiverzity do r. 2020: Naše životné poistenie, náš prírodný kapitál (COM/2011/244)
- Hlavný cieľ: do r. 2020 **zastaviť** stratu biodiverzity a **degradáciu ekosystémových služieb v EÚ, obnoviť ich v najväčšom vykonateľnom rozsahu** a zároveň zvýšiť príspevok EÚ k zamedzeniu strate biodiverzity v celosvetovom meradle
- Obsahuje 6 cieľov a 20 úloh
- Cieľ 2: do r. 2020 **zachovať a posilniť ekosystémy a ich služby, prostredníctvom zriadenia zelenej infraštruktúry a obnoviť najmenej 15 % zdegradovaných ekosystémov**

EÚ stratégia biodiverzity do r. 2020 (2/2)

- Úloha 5 cieľa 2:

Členské štáty za pomoci Európskej komisie

do r. 2014 zmapujú a posúdia stav ekosystémov a ich služieb na svojom území, posúdia hospodársku hodnotu takýchto služieb a

do r. 2020 podporia začlenenie týchto hodnôt do účtovných systémov a systémov vykazovania na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni

- Súvisiaci dokument:

EÚ plán na vytvorenie Európy efektívne využívajúcej zdroje

(COM/2011/571) – záväzok na ochranu, ocenenie a zásadnú

obnovu biodiverzity a ekosystémových služieb, ktoré podporujú našu ekonomickú prosperitu a dlhodobý blahobyt

Súvisiace úlohy Aktualizovanej národnej stratégie ochrany biodiverzity do roku 2020

- Schválená vládou SR 08.01.2014
- **Kľúčový cieľ do roku 2020 v SR:** Zastaviť stratu biodiverzity a degradáciu ekosystémov a ich služieb v SR do roku 2020, zabezpečiť obnovu biodiverzity a ekosystémov vo vhodnom rozsahu a zvýšiť náš príspevok k zamedzeniu straty biodiverzity v celosvetovom meradle
- **Oblasť B:** Zachovanie a posilnenie ekosystémov a ich služieb
- **Cieľ B.3:** Do roku 2020 zaistiť zachovanie a posilnenie ekosystémov a ich služieb, a to prostredníctvom zriadenia zelenej infraštruktúry a obnovy najmenej 15 % zdegradovaných ekosystémov
  - **primerané ocenenie využívaných ekosystémových služieb (tam, kde platby ešte nie sú zavedené), ako aj hodnotenie ekonomických prínosov chránených území**SR sa bude musieť zamerať najmä na:
  - **hodnotenie a ocenenie využívaných ekosystémových služieb a hodnotenie ekonomických prínosov a nákladov chránených území**

Koordinácia na úrovni EÚ – Pracovná skupina MAES (1/4)

- Pracovná skupina na mapovanie a hodnotenie ekosystémov a nimi poskytovaných služieb (MAES WG – a Working Group on the Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services)
  - 1 zo skupín Európskej komisie pre implementáciu EÚ stratégie biodiverzity do r. 2020
  - 6 zasadnutí + „stakeholders meeting“ a pracovné workshopy, SR bola zastúpená na 4 podujatiach
  - ďalšie aktivity – v r. 2013 tréning pre vybrané štáty EÚ (prístup „Flying patients“)
  - hlavné dokumenty: r. 2013 – **analytický rámec** – klasifikácia CICES
r. 2014 – **indikátory pre ekosystém. hodnotenie**

Informácie na:

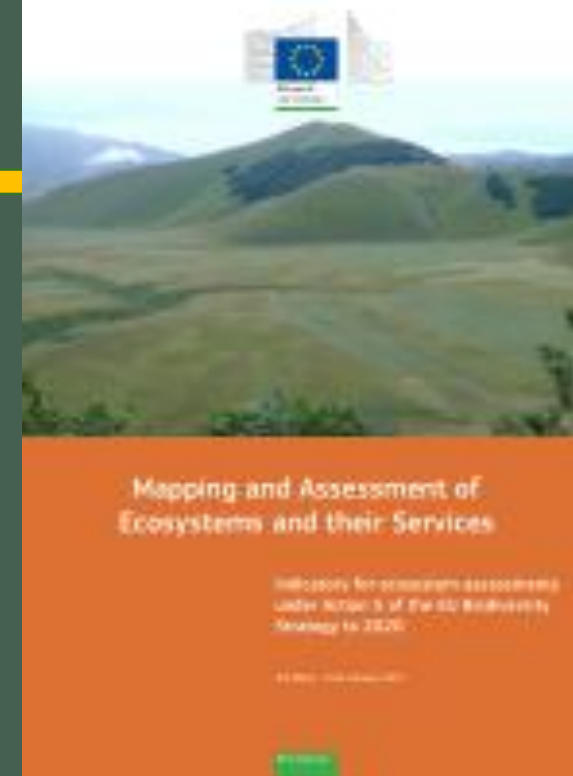
<https://circabc.europa.eu/faces/jsp/extension/wai/navigation/container.jsp>

<http://biodiversity.europa.eu/ecosystem-assessments>

Pracovná skupina MAES (2/3)

- **2. správa MAES – „praktický návod“:**
  - mapovanie ekosystémov
  - hodnotenie „podmienok“ ekosystémov
  - hodnotenie ekosystémových služieb
  - prepojenie týchto dvoch hodnotení
- pre každý z krokov sú **navrhnuté indikátory**
- v správe sú tiež **zohľadnené výsledky 6 pilotných projektov** (poľnohospodárske ekosystémy, lesné ekosystémy, sladkovodné ekosystémy, morské ekosystémy, ekosystémové kapitálové účtovníctvo, prepojenie s hodnotením biotopov a druhov) a **naznačené pripravované simulácie**

Pracovná skupina MAES (3/3) – príklad Lesné ekosystémy

Hodnotenie ekosystémových služieb – indikátory:

- vychádzajú z databáz NFI (National Forestry Inventories) a EFDAC (European Forest Data Centre)
- delia sa na **indikátory poskytovania** potravy/pitnej vody; biomasy ako materiálu; energie (napr. zalesnená výmera; odlesnené plochy; objem biomasy, spotreba dreva; počet srnčej zveri, distribúcia lesných plodín) a
- **indikátory regulačných služieb** – eliminácia škodlivín, erózie (výmery na strmých svahoch; vodný režim; potenciál opelenia, zásoby uhlíka v lese ai.), zachovanie fyzikálnych, chemických a biologických procesov vrátane pôdotvorných, regulácie klímy ai., ako aj kultúrne služby lesa (počet, distribúcia voľne žijúcich druhov, významné vtáčie územia viazané na les ai.)

Proces MAES v SR (1/2)

- **Zapojenie do pracovnej skupiny MAES** – účasť zástupcu MŽP SR
- **Seminár k Ekosystémovému účtovníctvu** – Zvolen, 13.06.2012 v rámci enviro-i-fórum, pripravila SAŽP spoločne s EAA a MŽ SR (30 zástupcov 10 inštitúcií)
- **Návrh LIFE projektu** – v r. 2012 a 2013 podaný 2x neúspešne
- **Sprostredkovanie informácií** na národnej úrovni:
  - 28.01.2013 stretnutie na MŽP SR (predstavenie úloh, prizvanie k spolupráci)
  - 18.04.2013 stretnutie na MŽP SR k ekosystémovému účtovníctvu (LIFE projekt) SÚ
- **Zaradenie do Aktualizovanej národnej stratégie ochrany biodiverzity do roku 2020**

Proces MAES v SR (2/2)

- Zaradenie mapovania ekosystémov medzi oprávnené aktivity:
Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020
(schválený vládou SR, zaslaný na EK)
  - INVESTIČNÁ PRIORITA 3 prioritnej osi 1: Ochrana a obnova biodiverzity a pôdy **a podpora ekosystémových služieb**, a to aj prostredníctvom sústavy Natura 2000 a zelenej infraštruktúry
  - Aktivity: **Zachovanie a obnova biodiverzity a ekosystémov a ich služieb prostredníctvom ich revitalizácie, obnovy** a budovania zelenej infraštruktúry a eliminácie nepôvodných a invázných druhov

Úloha MŽP SR v procese

- Celková koordinácia postupu v SR
- Hlavný kontaktný bod so skupinou MAES na úrovni EÚ
- Koordinátor plnenia úloh za rezort životného prostredia –
SAŽP, ŠOP SR, VÚVH, SHMÚ
- Aktuálne úlohy:
  - **Dotazník MAES**
  - **Kontrola factsheets**
  - **Komunikácia so pracovnou skupinou MAES**

Návrh postupu za MŽP SR

- Vytvorenie spoločnej koordinačnej platformy – **Pracovná skupina**
- Identifikácia inštitúcií, ktoré chcú na MAES na Slovensku participovať
- Rozdelenie, identifikácia postupu a rozdelenie úloh
- Príprava časového plánu prác
- Prekonanie/vyriešenie metodologických prekážok
- Potreba získavania finančných prostriedkov na plnenie úloh v rámci (aj parciálnych) projektov
- Ďalšie potrebné úlohy?....
- Očakávaný výsledok: **Zmapované a hodnotené ekosystémové služby v SR s použitím postupov a metodík identifikovaných v rámci procesu MAES v EÚ**

Vybrané webové odkazy

<http://biodiversity.europa.eu/> – BISE

<http://biodiversity.europa.eu/ecosystem-assessments/assessments>

<http://forest.jrc.ec.europa.eu/>

<http://www.rubicode.net/rubicode/index.html>

<http://www.pik-potsdam.de/ateam/>

<http://www.alarmproject.net/alarm/>

<http://www.volante-project.eu/>

<http://www.foresteuropa.org/>

<http://biodiversity.europa.eu/ecosystem-assessments>

<http://bd.eionet.europa.eu/announcements/ann1393424141> – publikácia k mapovaniu biotopov v Európe

<http://projects.eionet.europa.eu/eea-ecosystem-assessments> – 1. rámcová EÚ mapa ekosystémov
(vychádza z Land Cover)

http://projects.eionet.europa.eu/eea-ecosystem-assessments/library/working-document-data-availability/ecosystem-assessment-data-availability_report_03-june-2013

<https://circabc.europa.eu> (prístup cez «vyhľadávanie kategórií» a v rámci priečinka «environment» prejsť na «ecosystem assessment»)

Ďakujeme
za Vašu pozornosť